Kertomus MUSSOLININ VAPAUTTAMISESTA

WSOY

KERTOMUS MUSSOLININ VAPAUTTAMISESTA

PORVOO * HELSINKI
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1943

Apenniinien vuoriston hallitsevan osan, Abruzzien, villinromanttisessa vuorimaailmassa on Italian korkein vuori Gran Sasso. Se kohoaa lähes 3 000 metrin korkeuteen kohti Italian taivaan ikuista sineä. Sen ympärille on Italian historian vaiheissa kutoutunut suorastaan tarusto ja sen juurella on käyty tai sen ohitse on kohisten vyörynyt monta taistelua Italian olemassaolosta ja merkityksestä. Alkuperäisenä, suurena ja — tahtoisipa melkein sanoa — karkeana se kohoaa maisemasta polveutuen sen vuosituhansia sitten synnyttäneen tuliperäisen maan tavattomasta voimanponnistuksesta.

Abruzzien ja Gran Sasson nimeen kietoutuu maantierosvojen ja ryövärien romantiikkaa. Niiden onkaloissa ja melkein luokse pääsemättömillä kalliotasanteilla olivat heidän mieluisat metsästysalueensa, ja moni entisinä aikoina Italiassa matkustellut osaa laulaa tästä romantiikasta laulujakin. Mutta Abruzzien varsinaiset asukkaat ovat yksinkertaisia ja koruttomia paimenia, voimakkaita ja karaistuneita, sitkeitä ja vaatimattomia, jotka kestävät kotiseutunsa ilmaston tuottamat vaikeudet.

Nykyajan Italia on saattanut nämä epäystävällisen karut seudut muun maailman yhteyteen. On raken-

nettu uudenaikaisia maanteitä, perustettu talvella avoinna olevia parantoloita, ja Abruzzeista on näin tehty Rooman asukkaille mieluinen oleskelupaikka. Gran Sasson huipun juurella sijaitsee tunnettu vuoristohotelli tuon mahtavan vuoren suojassa. Teräslankaköyden varassa oleva, jyrkästi ylöspäin vievässä kourussa kulkeva vuoristorata, rohkeasti suunniteltu ja rakennettu, vie 1 200 metrin korkeuteen laaksossa olevalta asemalta laskien. Se on rakennettu Mussolinin toimesta, joka on siten tuonut erään maailman kauneimmista vuoristoseuduista isompien matkailijajoukkojen ulottuville.

Missä on Duce?

Heinäkuun viimeisinä päivinä on Italiassa sattunut suuria poliittisia tapahtumia. Mussolinin, fascistisen Italian luojan ja kansakunnan uudistajan, on kuningas pettänyt ja hänet on erotettu virastaan, viety häpeällisellä tavalla vankeuteen ja pidetty jossakin paikassa piilossa. Vertaansa vailla oleva tapaus miestä kohtaan, joka on kahdenkymmenen vuoden aikana ollut uskollinen kruunulle sekä lisännyt Italian valtaa ja sen maailmassa nauttimaa kunniaa. Badoglion uusi hallitus tietää, miksi se pitää Ducea piilossa hänen ystäviltään, sillä hän on panttina häpeällisissä neuvotteluissa, jotka jo nyt aloitetaan vihollisen kanssa, vaikka Italian uusi vallanpitäjä Italian kansalle antamassaan julistuksessa vannookin pysyvänsä sanassaan uskollisena tuhatvuotisille perinteille. Musso-

lini on se haluttu riista, jota liittoutuneet tarvitsevat näyttelyään varten ja jonka avulla Badoglio luulee saavuttavansa entisten vihollistensa suosion.

Vieraiden tietotoimistojen uutisissa ruvetaan arvailemaan Mussolinin olinpaikkaa. Yhä uusia paikkoja ilmoitetaan, yhä uusia kuvitelmia esitetään, mutta varmaa on vain kaikista ilmoituksista kuvastuva viha ja toivo päästä näin helpolla tavalla käsiksi Italian johtajaan.

Saksa ei päästä liittolaistaan kukistumaan.

Sillä aikaa, kun vihollinen jo riemuissaan pohtii jättiläismäisen näyttelyn toimeenpanoa, jossa Ducen olisi pakko esiintyä, ryhtyy joukko päättäväisiä miehiä ottamaan selvää Ducen olinpaikasta. Suorittaen vaivalloista, milloinkaan uupumatonta työtä on pieni ryhmä Saksan turvallisuuspalvelun miehiä etsimässä jälkiä siitä, missä Ducea pidetään piilossa. He kuuluvat Saksan nuoreen iskuvoimaiseen poliittiseen tiedustelupalveluun, joka lyhyenä olemassaolonsa aikana on tuottanut Englannin Intelligence Servicelle niin monta tappiota. Heidän johtajanaan on Hauptsturmführer (SS-pataljoonankomentaja) Skorzeny.

Hän on kotoisin Wienistä, mutta kun hän varttuu ja kehittyy poliittiseksi taistelijaksi, ei Wien ole enää valssin ja suruttoman elämänilon, vaan poliittisen jännityksen kaupunki. Yhdistynyt Suur-Saksa, johon kuuluvat kaikki saksan kieltä puhuvat ja saksalaisittain ajattelevat, täyttää kaipuuna tämänkin Wienin

teknillisessä korkeakoulussa opintonsa diplomi-insinöörinä päättävän nuoren ylioppilaan mielen. Osakuntatoveriensa markomannien parissa on tämä aina iloinen ja ystävällinen, leveäharteinen, nyt puolivälissä kolmeakymmentä oleva diplomi-insinööri suosittu. Poliittisena taistelijana kamppailussa Suur-Saksan valtakunnan puolesta hän on mukana vaikuttamassa ylioppilaiden yhdistyksissä ja järjestöissä, ylioppilaiden vapaajoukoissa ja steieriläisissä kodinturvajoukoissa. Intohimoisena ja kokeneena vuoristokiipeilijänä sekä etevänä hiihtäjänä hän on ollut Alpeilla mukana monissa rohkeissa yrityksissä kehittämässä ruumiinsa notkeutta ja sitkeyttä, jopa uhkarohkeuttaankin, jotka kaikki aivan kuin ennakolta määräävät hänet sellaiseen tehtävään kuin Ducen vapauttamiseen Italian korkeimman vuoren huipulta.

Sodan puhjetessa Skorzeny aluksi palveli reserviupseerina ilmavoimissa ja siirtyi sitten vapaaehtoisena Waffen SS:n riveihin. Sen jälkeen hän on Obersturmführerinä ottanut osaa sotaretkiin lännessä, Balkanilla ja Neuvostoliittoa vastaan. Sieltä hän muutti SS:n turvallisuuspalveluun, joka tarvitsee tällaisia ruumiillisesti reippaita ja päättäväisiä miehiä suorittamaan tehtäviään.

Ducen jäljillä.

Mukanaan pieni osasto näitä turvallisuuspalvelun miehiä Skorzeny lähtee Roomaan ja hankkii vaivalloisella naamioidulla työllä pohjan myöhempää, silloin

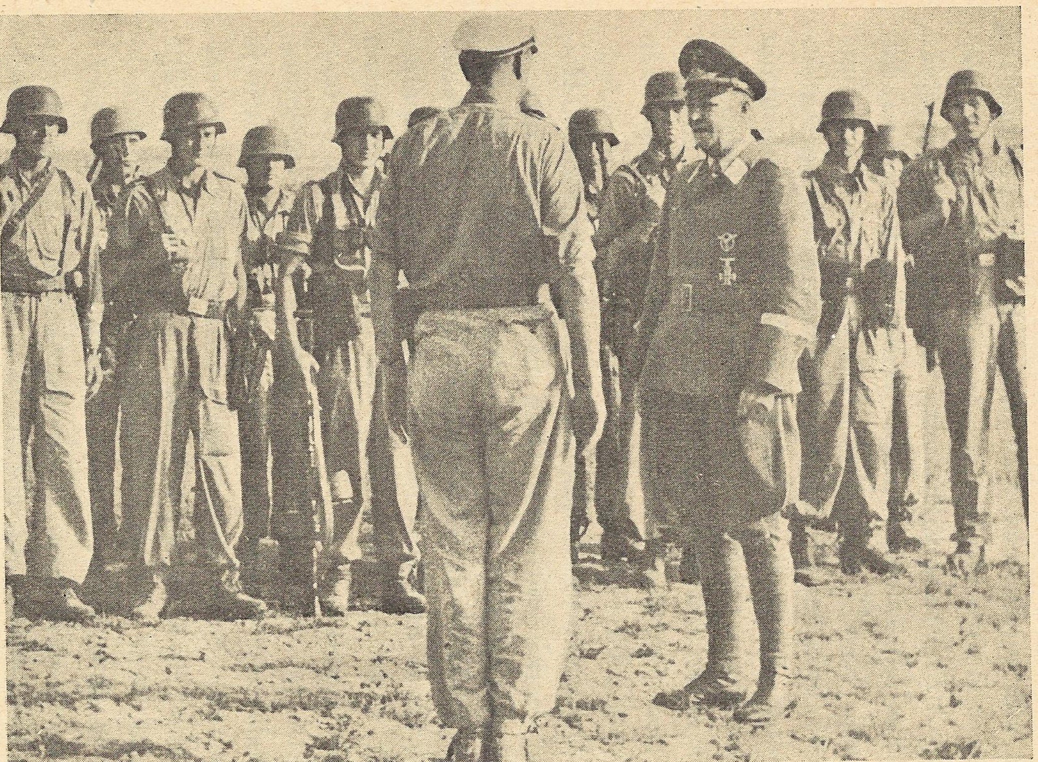

Ducen vapauttaja. — Otto Skorzeny, jonka johtamana Ducen vapauttaminen tapahtui ja jolle Hitler tämän urotyön johdosta myönsi Rautaristin ritariristin.

vielä tuntematonta tehtäväänsä varten. Työ on raskasta ja usein uhkaavat jäljet kokonaan hävitä. Saadaan tietoon huhuja, jotka tekevät tiedustelujoukkojen työn tarpeelliseksi. Käytettävissä olevat saksalaiset tiedustelupalveluvirastot ottavat osaa etsintään. Mutta on paljon italialaisiakin miehiä ja virastoja, jotka uskollisuudesta Mussolinia kohtaan tukevat tätä työtä ja joita voidaan käyttää etsiskelyissä. Mutta tehtävä ei tahdo sittenkään onnistua. Päivien vieriessä jäljet häviävät yhä uudestaan, koska hermostunut vartiomiehistö siirtää yllättäen vankinsa 14 kertaa toiseen paikkaan. Tällöin sattuu tilanteita, jotka antavat kaunopuheisen todistuksen toimessa olleiden SS-miesten liikkuvaisuudesta. Eräs valepukuinen, italiankieltä puhuva turvallisuuspalvelun Untersturmführer esimerkiksi löytää italialaisten matruusien mukana etsiessään Ducen jäljet 24 tuntia ennen Badoglion hallituksen antautumista. Tämän pitäisi hänen tiedustelujensa mukaan olla eräässä huvilassa pienellä St. Maddalenan saarella. Mutta Italian antautuminen tekee Ducen pikaisen vapauttamisen välttämättömäksi, ettei hän joutuisi vihollisten käsiin. Kun Hauptsturmführer Skorzeny lähtee pikaveneellä saarelle valmistelemaan vapauttamista, hän löytääkin paikan tyhjänä. Aamuhämärissä on Duce raahattu vesitasolla uuteen turvapaikkaan.

Tiedustelulentokoneessa vuoristohotellin yläpuolella.

Tapahtumat syöksyvät päällekkäin. Badoglion hallituksen ehdoton antautuminen ja petos liittolaista

Ducen vapauttamisesta neuvotellaan. Skorzeny saa kenraali Studentilta viimeiset ohjeet. Taka-alalla retkeen osallistuneet Waffen SS-miehet ja laskuvarjojääkärit.

Saksaa vastaan, joka on uhrannut liittokumppaninsa puolesta paljon verta ja miehiä, vaativat mitä nopeinta asioihin puuttumista. Syyskuun 11. päivänä ilmoittaa uutistoimisto »Exchange» armeijan päämajasta Pohjois-Afrikasta, että luotettavasta lähteestä kerrotaan Mussolinin olevan vankina Badoglion hallituksen käsissä. Kaikki teknilliset edellytykset ovat valmiina Mussolinin luovuttamiseksi sopivassa tilaisuudessa liittoutuneille. Liittoutuneiden taholta on jo aikaisemmin ilmoitettu, että Mussolini toimitetaan yhtyneiden kansakuntien asettaman tuomioistuimen eteen, ja mahdollisena pidetään, että häntä vastaan valmistellaan oikeudenkäyntiä Italian maaperällä.

On ennätettävä tällaisten suunnitelmien edelle. Heikot merkit viittaavat Gran Sasson huipulla olevaan vuoristohotelliin. Tiedustelujoukkoja lähetetään jälleen liikkeelle ja tällöin käytetään miehiä, jotka eivät saa tietää mitään todellisesta tehtävästään. He palaavat takaisin ilmoittaen, että Ducen otaksuttavaan säilytyspaikkaan vievän vuoristoradan asema on saarrettu ja voimakkaan karabinieriosaston vartioima. Tiedustelu on vaikeata. Vuoristorata on suljettu ja toista tietä ylös pääseminen vaatii monituntisen, vaivalloisen kiipeämisen pitkin kapeita polkuja. Kun näille vuoripoluille voidaan korkealla olevasta hotellista nähdä melkein joka taholle, on tiedustelu tätä tietä käyttäen mahdotonta. Vain lentokonetta käyttäen on mahdollista todeta, mitä tietä voidaan suorittaa Mussolinin vapauttaminen, sillä tähänastisten tiedustelu-

jen mukaan saatetaan olettaa hänen oleskelevan varmasti juuri täällä. Otetuista valokuvista selviää, että laskeutuminen hotellin läheiseen maastoon on hengenvaarallista.

Kuinka vaikea koko tämä yritys on ollut ja miten äärimmäisiä ponnistuksia se on vaatinut kaikilta siinä mukana olleilta, sitä todistaa muuan elämys, joka on yrityksen johtajalla Skorzenyllä, kun on kysymyksessä vielä muutamien tarmokasotteisten, armeijan ja ilmaaseen erikoiskomennuskuntiin kuuluvien miesten noutaminen Korsikasta. Tällä lennolla Korsikkaan lakkaavat koneen molemmat moottorit toimimasta sabotaashin johdosta. Lentokone syöksyy mereen. Aivan kuin ihmeen avulla miehistö pääsee vapautumaan vajoavasta koneesta, muuan italialainen alus pelastaa ja vie heidät Sardiniaan. Sieltä vie uusi lentokone Skorzenyn Korsikkaan. Siellä hän valitsee miehensä ja palaa heidän kerallaan onnellisesti takaisin manterelle.

Salaperäinen erikoiskomennuskunta.

Eräässä pienessä, Abruzzien alueella sijaitsevassa kylässä majailee samaan osastoon kuuluva laskuvarjojääkäripataljoona. Siihen liittyy eräänä päivänä muuan erikoiskomennuskunta, joka alistetaan taktillisesti siihen kuuluvaksi, mutta joka enimmäkseen kulkee omia teitään ja ilmeisesti siis vain majoitetaan pataljoonan käytettävissä oleviin asuntoihin. Kukaan ei kiinnitä siihen sen enempää huomiota. Syyskuun

12. päivän aamuna pidetään toimintaneuvottelu. Siinä ovat mukana pataljoonan upseerit ja joukkueenjohtajat, ja vasta tällöin he toteavat, että tämän erikoiskomennuskunnan miehet ovat juuri niitä samoja, jotka ovat seuranneet Ducen jälkiä ja todenneet, missä hän tällä hetkellä oleskelee. Pataljoonalle annetaan tässä neuvottelussa määräys ottaa osaa Ducen vapauttamisyritykseen, ja itsestään selvää on, että SS:n ja turvallisuuspalvelun miesten on laskuvarjojääkärien oudosta toimintatavasta huolimatta tehtävä heidän mukanaan matka ilmojen halki. Pidetään viimeinen toimintaneuvottelu. Laskuvarjo- ja maahanlaskujoukkojen komentava kenraali, ritariristin omistaja, ilmavoimienkenraali Student, tunnettu tämän Saksan puolustusvoimain uusimman osaston monista rohkeista teoista, johtaa sitä henkilökohtaisesti. Hänen aloitettaan saadaan suureksi osaksi kiittää tehtävän onnistumisesta. Hänen edessään seisovat tulevan yrityksen vastuunalaiset johtajat, laskuvarjojääkärit, lentäjät ja SS-miehet.

Ensimmäistä kertaa he kuulevat, mistä lähitunteina on kysymys, minkälainen ratkaiseva merkitys on oleva tällä yrityksellä. Moni sotilas tuntee, että nyt saadaan olla mukana historiallisesti tärkeässä tapahtumassa, että on esiinnyttävä vastuunalaisella tavalla suurena historiallisena hetkenä. Tässä toimintaneuvottelussa paljastuu kaikille, joiden on otettava osaa yritykseen, monesti pohdittu salaisuus siitä, mitä Mussolinille onkaan saattanut tapahtua. He saavat nyt kaikki

tietää, että tätä pidetään vankina hotellissa, joka on 2 100 metriä korkean vuoren huipulla.

Tilanne osoittaa selvästi, että vain salamannopea toiminta voi turvata Mussolinin vapauttamisen ja hengen. Onhan sitä paitsi olemassa vaara, että vastustajan saadessa aikaa Duce häikäilemättä raahataan syvemmälle kolkkoon vuoristoon. Tehtävä voidaan näin ollen suorittaa, jos se yleensä ollenkaan käy päinsä, vain ilmasta käsin, siis laskuvarjojääkärien avulla. Tiedustelu on sitä paitsi osoittanut, että maasto hotellin ympärillä on jyrkkien rotkojen halkoma ja täynnä kallionlohkareita. Erinomaisen vaikea tehtävä laskuvarjojääkäreille, jotka lentokoneilla tuodaan toimintapaikalleen. Mutta sen täytyy onnistua, Duce on saatava vapaaksi, koska valtakunnanjohtajan käsky toivoo sitä ja koska jokainen saksalainen sotilas käsittää sen häväistyksen, joka on tullut tämän Italian vapauden ja itsenäisyyden puolesta taistelleen soturin osaksi.

Vankina Gran Sasson vuoristohotellissa.

Mussolini on jo useita päiviä ollut Badoglion hallituksen vankina eräässä Gran Sasson huipulla sijaitsevan vuoristohotellin huoneessa. Ulkomaailmasta eristettynä, yhä uudestaan paikasta toiseen raahattuna Mussolini tuntee kaksinkertaisena hänelle tuotetun häpeän. Vaikeina hetkinä hän on yhdessä kansansa kanssa kamppaillut isänmaan kohtalosta sekä viettänyt sen kanssa kansakunnan voiton päiviä. Mutta nyt

hän on sellaisen järjestelmän vankina, joka ei edes häpeä liioitellen maalailla hänen yksityiselämäänsä ja joka — niin kuin eräs puolueeton lehti, »Courier de Genève», ilmaisee ajatuksensa: »Alentuu tonkimaan liassa, erittäinkin, missä sitä on muuallakin olemassa.» Sellaista miestä kuin Mussolinia, joka on uhrannut elämänsä kansansa suuruuden puolesta, täytyy painaa mitä raskaimmin se, että kuningas, jota hän on palvellut kaksi vuosikymmentä ja jolle hän on antanut imperiumin sekä sellaisen aseman, jota kuninkaalla ei ole ollut milloinkaan ennen, antoi hänen kukistua muutaman minuutin kestäneessä keskustelussa. Rauhan ja sodankin aikana on sattunut sellaista, että joku ministeri on saanut eron, että joku kenraali on syrjäytetty. Mutta ainoa historian tuntema tositapahtuma on, että sellainen mies kuin Mussolini, joka on 21 vuoden aikana ehdottoman uskollisesti palvellut kuningashuonettaan, vangitaan kuninkaan yksityisasunnon kynnyksellä, hänet pakotetaan astumaan Punaisen Ristin sairaankuljetusvaunuun sillä tekosyyllä, että tahdotaan pelastaa hänet salaliiton kynsistä, ja häntä kuljetetaan sitten hurjaa vauhtia karabinierikasarmista toiseen.

Hänen täytyi heti saada sellainen vaikutelma, että hänen suojelemisensa on edeltäpäin sovittu asia. Tätä vaikutelmaa vahvistaa vielä se, että hänet kuljetetaan Roomasta Ponzaan, ja sitten hän saa retkillä Ponzasta Maddalenaan ja Maddalenasta Gran Sassoon varmuuden siitä, että on tarkoin suunniteltu hänen luovuttamistaan viholliselle.

Mutta hänellä täytyy myöskin olla varma tunne siitä, vaikka hänet onkin täydellisesti eristetty muusta maailmasta, että valtakunnanjohtaja Adolf Hitler pitää huolen hänen kohtalostaan. Hänen 60-vuotispäiväkseen Göring lähettää hänelle sähkösanoman, joka on sanojensa mukaan enemmän kuin toverillinen, joka on veljellinen. Myöhemmin valtakunnanjohtaja lähettää hänelle Nietzschen teosten kauniit kappaleet. Pakollisen vankeutensa yksinäisyydessä on Mussolini tällä tavoin tullut tietämään, että sanalla »uskollisuus» on syvä merkitys, voitaisiin sanoa ikuinen merkitys saksalaisen sielussa, ja että se kokonaisuudessaan ja yksityiskohdissaan kuvastaa saksalaisten henkistä maailmaa. Hänen täytyy olla vakuuttunut siitä, että hän on saava siitä todistuksen.

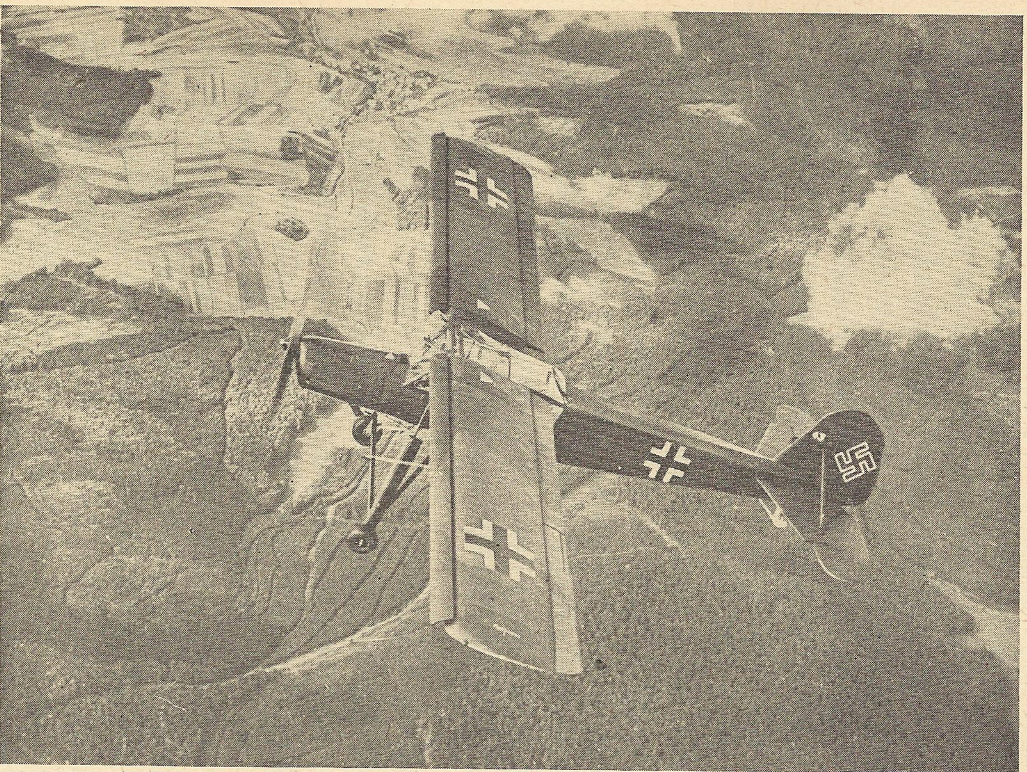
Valtakunnanjohtaja puhuu Saksan kansalle ja maailmalle.

Duce ei ole vankeudessaan tuntenut turhaan saksalaisen uskollisuutta sekä valtakunnanjohtajan Adolf Hitlerin toverillista ja inhimillistä ystävyyttä. Syyskuun 10. päivänä puhuu Hitler johtajan päämajasta Saksan kansalle ja samalla myös maailmalle. Hän johdattaa kerran vielä elävästi mieleen kolmisopimusvaltain aseveljeyden taistelussa Euroopan uuden järjestyksen puolesta ja sen avun, jonka Saksa on antanut Italian kansalle sen oikeudenmukaisesti vaatiessa itselleen paikkaa uudessa Euroopassa. Jokaiselle, joka on halukas näkemään tässä puheessa jotakin enemmän

kuin taktillisen tempun, ovat hänen ystävälleen Mussolinille osoittamansa sanat esimerkki inhimillisestä uskollisuudesta ja kiintymyksestä mieheen, joka on saanut aikaan suuria ja palvellut kansaansa uhraten parhaimmat voimansa. Adolf Hitler puhui tähän tapaan:

»Mutta Saksan valtakunta ja minä sen johtajana saatoimme omaksua tämän asenteen vain tietäen sen tosiasian, että Italian kansan johdossa oli yksi huomattavimpia miehiä, joita uudempi aika on synnyttänyt, Italian maakamaran suurin poika antiikin maailman luhistumisesta lähtien. Hänen ehdoton uskollisuutensa antoi yhteiselle liitolle menestyksellisen jatkumisen edellytykset. Hänen kukistumisensa, hänelle aiheutetut kunniattomat loukkaukset Italian kansan tulevat sukupolvet tuntevat kerran mitä suurimmaksi häpeäksi.

Mutta viimeisenä, ratkaisevana syynä tähän jo kauan sitten päätettyyn vallankaappaukseen oli Ducen vaatimus lisättyjen valtuuksien myöntämisestä hänelle sodan menestyksellistä jatkamista varten. Niiden piti palvella sodankäynnin julkisia ja salaisia sabotoijia vastaan, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja samalla Italian kansanruumiin vastustuskyvyn taantumuksellisia vihollisia vastaan kohdistettuja ankarampia toimenpiteitä. Mussolini tahtoi vielä viimeisellä minuutilla saada syrjäytetyksi Italian kansan salakavalat viholliset sen taistellessa olemassaolostaan ja turvata siten Italian tulevaisuuden. Ymmärrettävää

»Fieseler Storch» lennolla. Koneesta, joka voi lentää kuinka hitaasti hyvänsä, voidaan ottaa erittäin tarkkoja valokuvia.

on suru, joka minut valtasi sen historiassa ainutlaatuisen vääryyden johdosta, joka on tehty tälle miehelle, hänen osakseen tulleen arvottoman kohtelun johdosta, mikä nyt on syössyt hänet, joka yli 20 vuoden ajan eli tuntien huolta vain kansastaan, alas tavallisen rikoksentekijän tasolle.

Minä olin ja olen onnellinen saadessani sanoa tätä suurta ja uskollista miestä ystäväkseni. Sitä paitsi minä en ole oppinut vaihtamaan mielipiteitäni tarpeen mukaan tapauksesta toiseen enkä edes kieltämään niitä. Minä luulen, että monista päinvastaisista käsityksistä huolimatta uskollisuudella on myöskin kansojen elämässä, aivan samoin kuin yksityisten ihmistenkin, korvaamaton arvo, jota ilman inhimillisen yhteiskunnan täytyy ruveta horjumaan ja sen laitosten mennä pirstoiksi ennemmin tai myöhemmin.»

Vapautus vuoristovankilasta.

Ilmatiedustelijain ja tähystäjäin avulla ovat valtakunnanjohtajan tehtävään määräämät miehet voineet päästä jossakin määrin selville paikallisista olosuhteista. Syyskuun 12. päivä määrätään vapauttamistyön suorittamispäiväksi. Lentokoneiden moottorit ulvovat lentokentällä, jossa Waffen SS:n, turvallisuuspalvelun ja laskuvarjojoukkojen miehet seisovat valmiina toimintaan. Kello 13 miehet istuvat koneissa toisiinsa puristautuneina. Lentokoneet lähtevät hitaasti liikkeelle, yhä nopeammaksi käy moottorien ulvonta, ja pian koneet ovat irti maasta. Silmäys taak-

sepäin kentälle. Juuri lähdön hetkellä ulvovat hälytyssireenit laskupaikan yläpuolella. Pommeja näyttää tosiaankin putoavan. Mutta kaikki koneet ovat jo ilmassa eivätkä amerikkalaiset ja englantilaiset enää voi estää niitä toimimasta, he ovat tulleet liian myöhään. Kaikki ajatukset kohdistuvat tulevaan tehtävään. Siitä huolimatta miehet nauttivat kaikilla aistimillaan tästä ihanasta lennosta, joka vie heidät yhä syvemmälle Abruzzien villiin, rotkoja täynnä olevaan vuoristomaailmaan. Vain muutama minuutti vielä, ja sitten heidän täytyy jo olla kohteensa yläpuolella. Tuolla näkyykin jo Aqvila, Gran Sasson mahtavan vuorenhuipun varjossa oleva kaupunki. On jonkin verran jännittävää, aistimet ovat herkän valppaina. Tuntuu samalta kuin ennen iskujoukon hyökkäystä, ennen viimeistä hypähdystä ja syöksyä vastustajan kimppuun. Nyt se tapahtuu.

Täydessä komeudessaan on Gran Sasso heidän edessään. Äkkiä on päämäärä näkyvissä. He näkevät hotellin ja kaiken muunkin tarkalleen sellaisena kuin heille on kuvattu. Johtaja painaa koneensa jyrkästi alaspäin, vielä näyttää kaikki sangen pieneltä, varsinkin tasanne, jolle heidän pitää laskeutua. Kammottavia ovat jyrkänteet hotellin ympärillä. Sekunneissa tapahtuu kaikki, ja kuitenkin vapauttajat ehtivät huomioida niin paljon vaikutelmia. He ovat jo jokseenkin lähellä, koneet kiertävät vielä yhden kaarron. Alhaalla juoksee miehiä. Nyt on heidän hetkensä tullut. Heidän edessään on pieni, kupera vuorentasanne. Sinne

heidän on siis laskeuduttava. Jos he saavat kiinni tasanteen keskikohdasta, täytyy sen onnistua. Oikealla se tosin päättyy melkein pystysuorasti kuiluun. Vasemmalla on jyrkkä, mutta ei syvä kuoppa. Nyt on pidettävä kiinni! Ulos — salamannopeasti ulos! Siitä riippuu kaikki. He eivät voi päästä tarkalleen selville asemasta, mutta kaikki näyttää rauhalliselta. Irti, heidän täytyy päästä lähemmäksi. Alapuolella on noin 10 metriä syvä laskeuma ja sitten toisella puolella jälleen nousu.

Ensimmäiset vapauttajat pääsevät vuoristovankilaan.

Kello 14.10 pääsee SS-Hauptsturmführer Skorzeny ensimmäisenä vuoren huipulle mukanaan aluksi vain kolmen miehen ryhmä, hänen lentokoneensa tehtyä 4 500 metrin korkeudesta syöksyn muutaman sadan metrin päähän kohteesta. Miten vaikeata on laskeutua tähän rotkoiseen maastoon, selviää siitä, että tasanne, jolla vankila sijaitsee, on vain muutaman sadan neliömetrin laajuinen ja päättyy sitten jyrkästi kuiluihin.

Sillä aikaa, kun hänen miehensä maahan laskeutumisen jälkeen heti vievät konekiväärin talon eteen asemaan kiihtyneinä sekaisin juoksentelevia karabiniereja vastaan, tunkeutuvat SS-Hauptsturmführer ja kaksi hänen miestään konepistoolit kädessä aluksi rakennuksen kellarikäytävään, mikä vie, niin kuin pian selviää, radiosuojaan. Muutamin pistoolin perällä annetuin iskuin on radioasema tuhottu.

Kun talon sisälle tunkeutuminen on tätä tietä mah-

doton, rientää ryhmä takaisin ulkoilmaan etsien uutta sisäänkäytävää. Tällä välin on laskuvarjojääkärien komppanianpäällikkö, eräs yliluutnantti, laskeutunut alas mukanaan uusia vahvistusryhmiä ja raskaita aseita. Heillä on olemassa vain yksi keino: suoraan hotellin kimppuun. Karabinierit seisovat heidän edessään aivan tolkuttomina kiväärit selässä, ensimmäisen ryhmän yllättäminä ja lamauttamina. Ja kun he vihdoin ajattelevat vastarintaa, silloin ovat ratkaisevat sekunnit jo menneet ja saksalaiset sotilaat käyneet suorastaan heidän kimppuunsa.

»Duce, varokaa, pois ikkunasta!»

Miestensä olkapäiltä SS-Hauptsturmführer Skorzeny nousee kolme metriä korkealle ulkonemalle, hyppää muurin ylitse ja näkee äkkiä olevansa talon pääkäytävän edessä, jota karabinierit konekivääreineen vartioivat. Konepistoolit ampumavalmiina Hauptsturmführer ja hänen miehensä huutavat karabiniereille: »Kädet ylös!» Säikähdyksissään ja hämmentyneinä nämä noudattavat vaatimusta. Samassa silmänräpäyksessä Hauptsturmführer näkee eräässä toisen kerroksen ikkunassa Ducen hahmon. Hän huutaa Ducelle: »Duce, varokaa, pois ikkunasta!» Samalla hetkellä on eräässä sen yläpuolella olevan kerroksen ikkunassa näyttäytynyt muuan karabinierien everstiluutnantti, joka on vartioston päällikkö, niin kuin myöhemmin selviää. SS-Hauptsturmführer suuntaa viipymättä konepistoolinsa häntä kohti ja huutaa hänelle: »Kädet

Laskuvarjojääkärit Gran Sasson vuorella.

ylös!» Karabinieri-upseeri nostaa heti paikalla kätensä ja huutaa: »Älkää ampuko! Älkää ampuko!»

Ducen näyttäytyminen ikkunassa on saattanut Hauptsturmführerin siihen onnelliseen asemaan, että hän nyt tarkalleen tietää vangitun Ducen olinpaikan. Kun tällä välin on saapunut uusia vahvistuksia, syöksyy hän muutamien miesten kera, potkaisten samalla italialaisten ampumavalmiit konekiväärit syrjään, taloon ja portaita ylös, kiskaisee Ducen huoneeseen vievän oven auki ja näkee äkkiä seisovansa vastapäätä Ducea, jota huoneessaankin vartioi kaksi Italian salaisen poliisin virkamiestä. SS-miehet toimittavat molemmat vartijat väkivaltaisesti pois huoneesta. Hauptsturmführer rientää ikkunaan ja huutaa rakennuksen

edessä ampuma-asennossa oleville miehilleen uusia määräyksiä.

Sen jälkeen hän ilmoittautuu Ducelle: »Duce! Johtaja on lähettänyt minut vapauttamaan teitä! Te olette nyt minun suojeluksessani. Toivon kaiken onnistuneen!» Sanaakaan sanomatta Duce astuu hänen luokseen ja syleilee häntä syvästi liikuttuneena. Sitten hän sanoo: »Olen aavistanut tätä enkä ole milloinkaan epäillyt, että Johtaja on tekevä kaikkensa saadakseen minut jälleen ulos täältä!»

SS-Hauptsturmführer jättää nyt Ducen kahden SS-johtajansa suojelukseen ja antaa uusia määräyksiä talon varmistamisesta ja lähtövalmisteluista. Sillä aikaa, kun Duce tekee huoneessaan lähtövalmistuksia, Hauptsturmführer antaa karabinierikomentajalle käskyn, että italialaisen vartiomiehistön on keräydyttävä rakennuksen ruokasaliin. Hän ilmoittaa lisäksi komentajalle, että köysiradan päässä, laaksossa olevalla asemalla on valmiina saksalainen laskuvarjojääkäripataljoona. Sitten pannaan radiopuhelinyhteys jälleen kuntoon laaksossa olevien laskuvarjojääkärien luokse, jotka ovat tällä välin miehittäneet laaksoaseman.

Miksi ei laukaustakaan ammuttu?

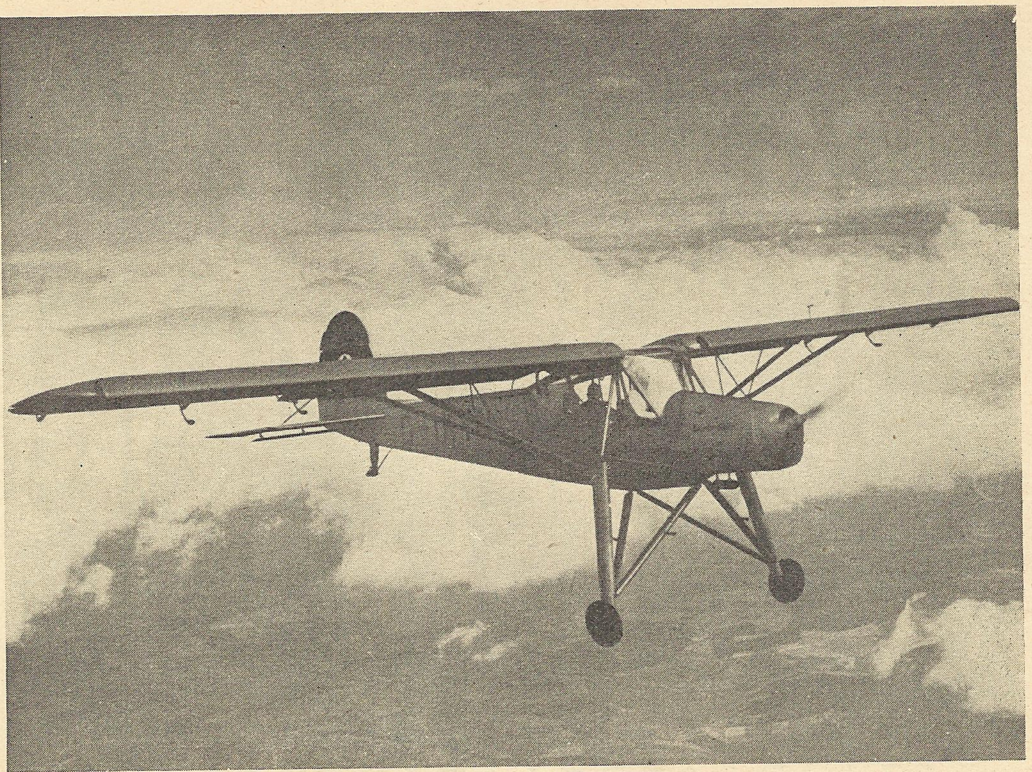
Näin ovat suurin piirtein tunnettuja pelastajien lähdön ja Ducen vapauttamisen välillä sattuneet tapahtumat. Selvitettäväksi jää kysymys, miksi ylivoimainen vartiosto ei ampunut laukaustakaan, vaan alistui saksalaisten käskyihin.

Ratkaiseva merkitys on kai yllätyksellä. Lentokoneet tulivat pilviverhon lävitse syöksylennossa. Lisäksi ovat vaikuttaneet tarmokas toiminta ja miesten rautaiset hermot, heidän ollessaan joka hetki tilanteen herroina, suojatessaan toisiaan ja toimiessaan vaikeimmissakin tilanteissa ilman käskyä, henkilökohtaisen päätöksensä mukaan siten kuin jokainen silmänräpäys vaati. Näinkin saattoi tapahtua, että Ducen päästyä vapaaksi ja komennuskunnan vetäytyessä takaisin karabinierivartioston komentaja tulee juosten kädessään punaviiniä sisältävä lasi, tekee asennon SS-Hauptsturmführer Skorzenyn edessä ja ojentaa hänelle juoman sanoen: »Voittajalle!»

Mussolini on syyskuun 18. päivänä Italian kansalle pitämässään puheessa tulkinnut asian näin:

»Minua vartioimassa olleet vartiot ymmärsivät asian: ainoatakaan laukausta ei ammuttu. Sitä kesti kokonaista viisi minuuttia. Tämä yritys, joka on esimerkki saksalaisten järjestelykyvystä, aloiterikkaudesta ja tarmokkuudesta, jää sodan historiassa muistettavaksi tapahtumaksi. Ajan mukana siitä syntyy taru.»

He kaikki, lentokoneen ohjaajista lähtien, jotka vastoin yksinkertaisintakin turvallisuuskäskyä syöksyivät maata kohti, aina konekiväärien ääressä oleviin miehiin saakka, ovat voittaneet Gran Sasson taistelun. Mitä he ovat suorittaneet, sen toteaa historian edessä myöhempi aika, joka kerran tekee sodasta tilitaseen.

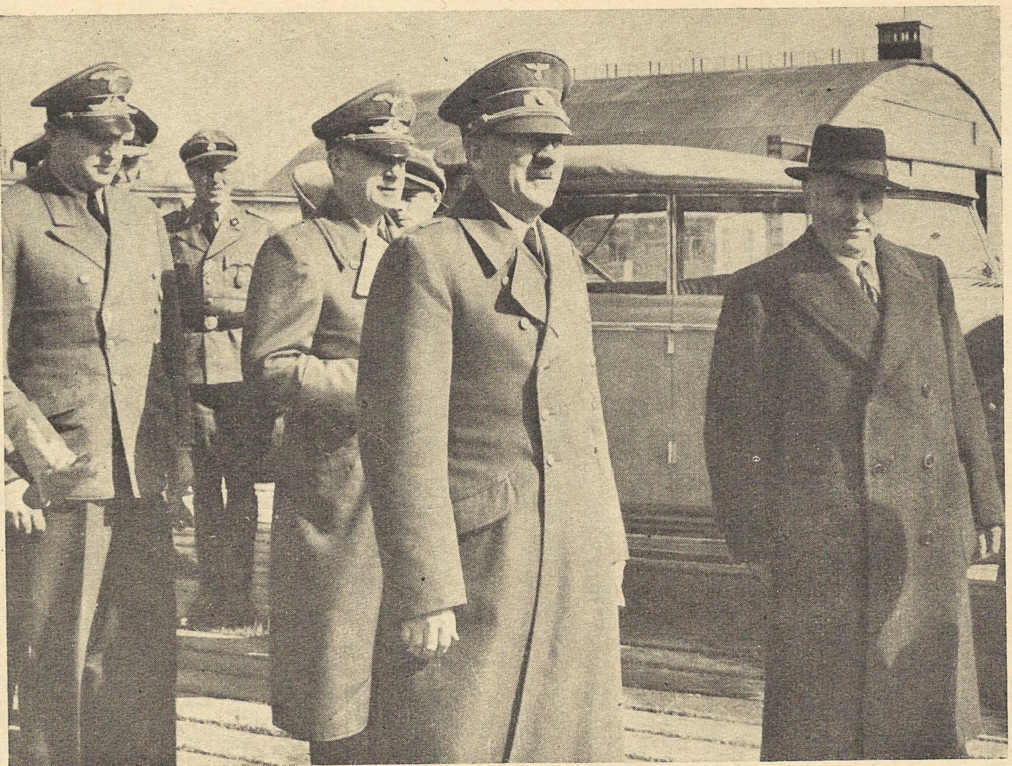

Lentokoneen ohjaamosta voidaan tarkoin tutkia maastoa ja seurata toimintaa.

Fieseler-Storchilla vapauteen.

Vuoren huipulle, sille muutamia metrejä käsittävälle tasaiselle alalle, jonka laskuvarjojääkärit ja SS-miehet ovat tällä välin puhdistaneet kivistä, laskeutuu puolen tunnin kuluttua ensimmäisten saksalaisten ilmestymisestä Fieseler-Storch-lentokone mitä vaikeimmissa olosuhteissa. Muuta varmaa mahdollisuutta Ducen lopulliseen turvaan toimittamiseen ei ole olemassa. Tällä välin ovat tehtävään määrätyt laskuvarjo- ja SS-miehet saaneet tietää, että yritystä ei ole tehty turhaan. Kaikki odottavat sitä suurta hetkeä, jolloin he saavat nähdä vapautetun Ducen. Jokaiselle miehelle ystävällisesti hymyillen ja kuitenkin niin vakavana hän ilmestyy hotellin ovelle ja astuu muutaman askelen eteenpäin. Kukapa ei ymmärtäisi, että miehet, jotka ovat uskaltaneet panna henkensä alttiiksi hänen vapauttamisekseen, innoissaan ympäröivät hänet, koska he tajuavat, että heidän edessään on mies, joka on uskaltanut kaikkensa kansansa suuruuden puolesta. Koska he tuntevat, että heidän edessään on Johtajan ystävä, Johtajan, jonka puolesta he uskaltavat panna alttiiksi kaiken, jopa viimeisensäkin, oman henkensä. Kaikkein mieluimmin he olisivat onnistuneesta vapauttamisesta innostuneina kantaneet häntä riemusaatossa harteillaan.

Storch työnnetään valmiiksi lähtöä varten. Duce astuu koneeseen seurassaan saattajansa, yrityksen johtaja, Hauptsturmführer Skorzeny. Ohjaajan, erään

Duce Hitlerin päämajassa.

ilmavoimien kapteenin suorittama lähtö on mestarisuoritus. Lentokoneen täytyy liikkeelle lähtiessään hypätä erään ojan ylitse ja sitten pudottautua 500 metrin syvyiseen kallionrotkoon, kunnes ohjaaja saa koneen kokonaan valtaansa ja voi varmasti viedä sen Abruzzien rotkolaaksojen halki. Näin voitetaan tämä viimeinenkin este Ducen matkalla vapauteen.

Kuulostaa uskollisuuden korkeaveisulta, kun vapauttamistehtävästä julkaistu Saksan puolustusvoimain erikoistiedonanto ilmoittaa, että tässä yrityksessä on kolmasosa siihen määrätyistä laskuvarjojääkäreistä ja SS-miehistä syöksynyt alas ja joutunut kadoksiin. Kuinka monta heistä vielä oli hengissä, siitä ei ollut erikoistiedoituksen antamisaikana vielä tietoa.

Valtakunnanjohtaja Adolf Hitler myöntää SS-Hauptsturmführer Skorzenylle palkinnoksi hänen loistavasta teostaan saksalaisen sotilaan korkean kunniamerkin, Rautaristin ritariristin ja ylentää hänet SS-Sturmbannführeriksi.

Vielä on mainittava miehistön valitseminen tätä tehtävää varten. Kahdeksantoista turvallisuuspalvelun ja Waffen-SS:n miehen piti voimakkaamman laskuvarjojääkäriyksikön tarmokkaasti tukemana suorittaa tämä yllättäen. Etuoikeuden antaminen vapaaehtoisille oli mahdotonta, koska kaikki ilmoittautuivat. »Olen siis oikeastaan tehnyt vääryyttä vain niille, joita en voinut ottaa mukaani», sanoo Skorzeny ja lisää vielä, ettei hän voi erityisesti mainita ainoatakaan

mukana olleista, olivatpa he sitten SS-johtajia, SS-miehiä taikka laskuvarjojääkäreitä, koska he kaikki olivat mitä innostuneimmin osallistuneet yritykseen sekä suorittaneet sen kylmäverisesti ja huolellisesti. Eräs ryhmän varajohtajakaan ei kestänyt lentämistä, vaan lentomatkan aikana oksensi useita kertoja, mutta maahan laskeuduttaessa hyppäsi kuin riivattu koneesta ja suoritti esimerkillisellä tavalla tehtävänsä.

Tapahtumarikas päivä päättyy.

Muutamina hetkinä on Gran Sasson huipulla koettu maailmanhistoriallinen tapaus. Nyt on sinne palannut rauha, Duce on turvassa ja matkalla vapauteen. Miehet, jotka ovat henkensä alttiiksi pannen suorittaneet vapauttamisen, seisovat ryhmissä. Toiset taasen ovat paneutuneet nukkumaan siihen, missä olivat. Mutta kaikkien mielessä väikkyy vielä kuluneen päivän kiihko. He iloitsevat rohkean yrityksensä saavuttamasta suuresta menestyksestä ja kertovat toisilleen elämyksiään. Eräs SS-mies kertoo: »Minä syöksyin esiin, silloin näin ikkunassa Ducen kasvot, hän viittasi käsi koholla ja tervehti. Olin niin iloinen ja innoissani, etten tiedä muusta enää mitään!»

Miksi ei vahvasta vartiosta huolimatta ammuttu laukaustakaan, se selviää erään karabinierin kuvauksesta: »Näimme lentokoneiden tulevan. Uteliaina katselimme näkyä, mutta meillä ei ollut kaukaisintakaan aavistusta, että se koski meitä. Emme milloinkaan olleet pitäneet mahdollisena, että voitaisiin laskeutua

tälle pienelle epätasaiselle tasanteelle. Sitten minä ja muut luulimme englantilaisten tai amerikkalaisten tulevan. Jotkut meistä jopa viittoilivatkin, kun ensimmäiset miehet aseet koholla syöksyivät luoksemme. Kun me havaitsimme heidät saksalaisiksi, silloin emme vielä olleet toipuneet ällityksestämme, vastarintaan ryhtyminen oli liian myöhäistä!»

Ja sitten laskuvarjojääkärit laskevat suoritetun tehtävän jälkeen köysiradalla, joka on vahingoittumattomana joutunut heidän käsiinsä, uudella tavalla maata kohti. Ihmetellen he voivat kerran vielä joutilaina ihailla tuota lumoavaa vuoristomaailmaa sekä sen alituisesti vaihtuvia kuvia ja näköaloja. Sitten katoaa tuo romanttisen maiseman kuva, joka on ollut maailmanhistoriallisen tapahtuman taustana.

Erikoistiedoitus kulkee ilmojen halki.

Niiden Mussolinin kohtalosta esitettyjen arvailujen sekaan, jotka kiertävät kaikissa maailman lehdissä, iskee pommin tavoin Saksan yleisradiossa luettu Johtajan päämajan erikoistiedonanto:

»Saksalaiset laskuvarjojoukot sekä turvallisuuspalvelun ja Waffen SS:n miehet tekivät tänään yrityksen vapauttaakseen Ducen vankeudesta, jossa kavaltajaryhmä oli häntä pitänyt. Äkkiyllätys onnistui. Il Duce on vapaana. Badoglion hallituksen sopima Mussolinin luovuttaminen angloamerikkalaisille on näin tehty tyhjäksi!»

»Arriba»-lehden uutisikkunan edessä Madridissa tungeskelee väkeä. Kiihtyneinä ihmiset lukevat erikoistiedonantoa ja lehden siihen liittämää selitystä. Heidän joukossaan on myöskin Pedro Sanchez. Espanjan kansan vapaussodassa bolshevistista alamaailmaa vastaan hän on taistellut rinnan avuksi rientäneiden saksalaisten toverien kanssa. Hänen mielestään on »Arriba»-lehden selitys kirjoitettu kuin hänen omasta sydämestään. Hän lukee sen ääneen:

»Ensimmäisen kerran historian aikana on kaksi valtiomiestä osoittanut toisilleen samanlaista uskollisuutta kuin yksinkertaiset sotilaat niin usein tekevät taistelukentällä. Vieläkin huomiota herättävämpi kuin itse teko on sen kaikkien ihmisten rinnassa herättämä syvä liikutus. Sillä siellä, missä kaikki näyttää olevan alistettuna poliittisten ja sotilaallisten etujen alle, on puhtaasti inhimillinen äkkiä saanut epäitsekkään toveruuden muodossa ihmeellisen kruunauksen. Kahden valtiomiehen pitkissä ja kohtalokkaissa keskusteluissa muotoutunut inhimillinen vastuunyhteys on kohonnut kuluneiden kuukausien sotilaallisten tapahtumain yläpuolelle. Adolf Hitler ei ole Italian antautumisen tuottamasta pettymyksestä huolimatta hetkeksikään kieltänyt Benito Mussolinilta tunnustustaan. Mitä Roomassa unohdettiin, se säilyi muistissa Alppien toisella puolella, koska Duce oli uhrannut isänmaalle kaiken, myöskin poikansa.»

Innostumaan altis espanjalaisen sielu antaa muitakin todistuksia uhrivalmiista hyväksymisestään. »Infor-

maciones»-nimisen tunnetun sanomalehden johtajan luokse tulee pian tiedon saavuttua eräs hänen työntekijänsä ja ilmoittaa:

»Don Viktor! Olin säästänyt 500 pesetaa ostaakseni itselleni puvun. Mutta nyt tahtoisin mielelläni antaa ne jollekulle saksalaiselle äidille, joka on menettänyt poikansa Ducen pelastamisessa.»

Koulunuoriso valtaa, niin kuin isät sanomalehdissä kertovat, maanantaina aamupäivällä vanhempiensa yksityispuhelimet ilmoittaakseen tämän ilosanoman koulutovereilleen. Sellaisessa maassa kuin Espanjassa, missä kunnia, ystävyys ja uskollisuus ovat aina kuuluneet miehen suurimpiin hyveisiin, on tämä teko entistäkin enemmän lujittanut häviämätöntä vastuunyhteyttä Saksan kohtalojen kanssa.

Ja samalla tavalla kuin Espanjassa lausuvat ajatuksensa monet muutkin puolueettomat sanomalehdet ja tähdentävät mitä voimakkaimmin Hitlerin uskollisuuden osoitusta Mussolinia kohtaan. Vieläpä sellainenkin lehti kuin »Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning», jota ei juuri voida syyttää saksalaisystävällisestä asennoitumisesta, näkee Mussolinin vapauttamisessa Saksan saavuttaman voiton. »Saksalaiset toimivat», näin tämä lehti kirjoittaa sananmukaisesti, »sellaisella tarmolla ja nopeudella, jota ei ole liittoutuneiden puolelta löydettävissä.»

Turkkilainen lehti »Tasviri Efkiar» sanoo vapauttamistyön johdosta:

»Samalla tavalla kuin Mussolinin ero on myöskin

hänen vapauttamisensa, jonka saksalaiset suorittivat niin mestarillisesti, että se on suurten amerikkalaisten elokuvien arvoinen, saanut maailman hämmästymään. Ei vain sankarityönä, vaan myöskin poliittisessa suhteessa se on suuri teko. Niin kuin me aikanaan huomautimme, ei fascismi, joka on 21 vuoden aikana antanut Italian kansalle paljon hyvää, voinut hävitä olemattomiin 24 tunnin kuluessa. Jos pitää paikkansa huhu, jonka mukaan Mussolini jälleen ottaa vallan käsiinsä, on hänen vaikutuksensa oleva suuri, varsinkin kun saksalaiset ovat herroina Keski- ja Pohjois-Italiassa ja heillä on hallussaan Rooman radio samoin kuin iso joukko Italian sanomalehtiä. Tämä vaikutus voi saattaa liittoutuneiden hyökkäyksen Italiaan vaikeaan asemaan ja tehdä sen heille kalliiksi.»

Argentiinankin lehdissä Ducen dramaattista vapauttamista juhlitaan rohkeana ja miehekkäänä tekona keskellä juonittelujen ja petoksen maailmaa. Koko sivun ylitse ulottuvissa suurissa otsakkeissa julistetaan, että »Hitler on pitänyt sanansa».

Että akselivaltain ja niiden kanssa ystävyyssuhteessa taikka liitossa olevien valtioiden koko lehdistö juhlii tapahtumaa nykyisen sodan suurimpana poliittisena ja inhimillisenä tekona, sitä voidaan pitää itsestään selvänä asiana.

Mustapaitain innostuneita mielenosoituksia Italiassa.

Tieto Mussolinin vapauttamisesta ja Badoglion hallituksen kukistumisesta synnyttää Italiassa välittö-

mästi mustapaitain mielenosoituksia. He, joiden täytyi vallankaappauksen tapahduttua yht'äkkiä taipua väkivallan edessä, hallitsevat jälleen niin kuin tämän liikkeen taistelupäivinäkin katuja, panevat toimeen mielenosoituksia ja antavat Ducelleen innostuneita uskollisuuden lupauksia. Poliittinen asema on muuttunut kuin yhdellä iskulla. Jo samana päivänä perustetaan fascistipuolue uudelleen Genovassa; monet muut kaupungit seuraavat esimerkkiä. Fascistit liittyvät jälleen yhteen ja ottavat käsiinsä valtiollisen elämän johdon.

Ja samoin kuin kotimaassa, samoin aloittavat fascistipuolueen ulkomaanryhmätkin jälleen työnsä. Alankomaissa asuville italialaisille antamassaan julistuksessa maan fascistiryhmä ilmoittaa sen uudelleen perustamisesta Alankomaissa. Brysselissä sijaitsevassa italialaisten talossa vietetään riemujuhla Ducen onnellisen vapauttamisen johdosta. Samanlaisia juhlia vietetään kaikissa Belgian isommissa kaupungeissa. Kaikkialla keräytyvät vanhat puoluetoverit jälleen Ducen ympärille, valmiina tasoittamaan kärsityn tappion vieläkin suuremmin panoksin kuin näihin asti.

Ja mitä sanovat liittoutuneet?

Mutta Englannin ja Amerikan lehdissä voittaa suuttumus Italian asiain kehittymiseen yhä enemmän alaa. Mussolinin rohkea vapauttaminen on vielä lisännyt järkiintymistä ja harmia. Tavallinen yksinkertainen mies pohdiskelee tapahtumaa samaten kuin lehdetkin

antavat sille tilaa. Kun »Daily Herald» sanoo Mussolinin vapauttamista »harmilliseksi tapahtumaksi» sekä syyttää englantilaisia ja amerikkalaisia »törkeästä huolimattomuudesta», menee »Daily Mail» vieläkin pitemmälle kirjoittaessaan näin: »On väärin koettaa esittää Mussolinin pelastamista merkityksettömäksi ja pitää sitä koomillisena välikohtauksena. Meidän kannaltamme katsoen on kehitykseen todellakin suhtauduttava vakavasti. Se osoittaa, että saksalaiset reagoivat tarmokkaasti Italian tilanteeseen ja että Hitler ei ole suinkaan valmis luopumaan akselin eduista ja ideologiasta tässä maassa. Saksalaiset ovat toisin sanoen näyttäneet yhä vieläkin pystyvänsä nopeaan toimintaan, joka aikoinaan lamautti Euroopan ja joka nytkin on kilpailun arvoinen.»

Lontoon radio sanoo eräässä selostuksessaan saksalaisten suorittamaa Mussolinin vapauttamista »yhdeksi nykyajan vaikuttavimmaksi yritykseksi». Siitä päivästä lähtien, jolloin saksalaiset saivat muun maailman keralla tietää Badoglion hallituksen allekirjoittaneen aseleposopimuksen, ovat saksalaiset iskeneet salamannopeasti ja saksalaisille luonteenomaisen perinpohjaisesti.

Ja kun »Exchange Telegraph» ilmoittaa, että Lontoon viralliset piirit siirtävät syyn yksinomaan Badoglion hallitukselle, koska Mussolini oli uskottu sille »varmaan säilöön» siihen saakka, kunnes hänet sopimuksen mukaisesti luovutettaisiin englantilaisille ja amerikkalaisille, on tämä vielä kerran todistuksena

Badoglion hallituksen petollisesta ja halpamaisesta käyttäytymisestä miestä kohtaan, jota Italia saa kiittää suuruudestaan ja kiistattomasta paikastaan historiassa.

Myttyyn menneitä anglo-amerikkalaisia kiihotussuunnitelmia.

Mutta tämä ilmoitus vahvistaa todeksi myös jo kerran mainitun englantilaisten ja amerikkalaisten aikomuksen ryhtyä teatraalisin elein »istumaan käräjiä» Mussolinin kanssa. Lissabonin anglo-amerikkalaisista piireistä on ilmoitettu, että saksalaiset ennättivät yllättävällä vapauttamisellaan 24 tuntia englantilaisten ja amerikkalaisten edelle. Näin he olivat särkeneet kaikki anglo-amerikkalaisten suunnitelmat. Aikomuksena oli ollut viedä Mussolini Washingtoniin, missä Churchill ja Roosevelt odottivat häntä. Vain tämän takia oli Churchill silloin vielä oleskellut Washingtonissa.

Roosevelt tahtoi käyttää Mussolinin kuljettamista Yhdysvaltoihin suuren kiihotushälinän aikaansaamiseksi ensi vuonna toimitettavaa presidentinvaalia varten. Hän oli pannut tätä tarkoitusta varten liikkeelle jo koko Amerikan propagandakoneiston. Eisenhowerin luokse oli jo saapunut elokuvaajia, sanomalehtivalokuvaajia ja -kirjeenvaihtajia voidakseen Mussolinin luovuttamisen ensimmäisestä hetkestä lähtien ottaa sanoin ja kuvin tarkoin talteen kaikki tapahtumat ja tarjota Pohjois-Amerikan yleisölle vertaansa

vailla olevan näytelmän. Yhdysvaltain sotatiedoituslaitoksen johtajalle Elmer Davisille oli annettu ohjeet vastaaviin valmistaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä Yhdysvalloissa, jotta mahdollisimman suuri osa Pohjois-Amerikan yleisöä voisi ottaa osaa kaikkeen, mitä Amerikan kamaralla tapahtuisi Mussolinin sinne saapumisen jälkeen.

Jälleen yhteinen taistelu voittoon asti.

Vähän aikaa vapauttamisensa jälkeen Il Duce puhuu radiossa Italian kansalle ja samalla koko maailmalle. Tämä puhe on sellaisen miehen syytös, johon kuningashuoneen valapattoisuus ja Badoglion hallituksen halpamainen petos on syvästi koskenut. Mutta hänelle antaa rohkeutta uudelleen kohottaa kansansa poliittisesti se syvä kiitollisuudentunne, joka liikuttaa hänen mieltään Saksan valtakunnanjohtajan osoittaman uskollisuuden johdosta. Rinta rinnan nämä kaksi miestä, jotka ovat antaneet kansoilleen uuden elämäntunnon ja poliittisen nousun, ryhtyvät jälleen jatkamaan taistelua neuvostovenäläisen bolshevismin ja englantilaisamerikkalaisen plutokratian hävittäviä voimia vastaan. Rinta rinnan kumpaisenkin kansan sotilaat käyvät jälleen taisteluun yksimielisen Euroopan ja paremman ja onnellisemman tulevaisuuden puolesta. Kuningashuoneen ja Badoglion petoksen Italian kansalle tuottaman häpeän pyyhkii pois jokaisen kunnon italialaisen äärimmäiseen asti menevä voimanponnistus.

Myyntihinta 10 mk.